

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	III
กิตติกรรมประกาศ	V
สารบัญ	VI
สารบัญตาราง	XI
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	6
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	6
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.7 นิยามศัพท์.....	7
2 แนวคิดและวิวัฒนาการเกี่ยวกับอาหารตัดแปรพันธุกรรม ทฤษฎีผู้คุ้มครอง ผู้บริโภค และแนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานอาหารปลอดภัย	10
2.1 สารระสำคัญเกี่ยวกับอาหารตัดแปรพันธุกรรม	10
2.1.1 คำจำกัดความของคำว่า “ตัดแปรพันธุกรรม”	10
2.1.2 วิวัฒนาการของอาหารตัดแปรพันธุกรรม.....	11
2.1.3 ประเภทของอาหารตัดแปรพันธุกรรม.....	14
2.1.4 ความกังวลเกี่ยวกับอาหารตัดแปรพันธุกรรม	18
2.1.5 การประเมินความปลอดภัยของอาหารตัดแปรพันธุกรรม.....	25
2.1.6 มาตรการการสอบกลับแหล่งที่มาของอาหาร	27
2.2 แนวความคิดทฤษฎีแห่งสิทธิของผู้บริโภค	28
2.2.1 ความหมายของผู้บริโภค	28

บทที่

หน้า

2.2.2 สิทธิของผู้บริโภค.....	30
2.2.3 แนวความคิดอันเป็นที่มาแห่งกฎหมายเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค	32
2.2.4 ทฤษฎีกฎหมายที่นำมาใช้เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค.....	35
2.2.5 สิทธิผู้บริโภคในการรับรู้เกี่ยวกับฉลากบนผลิตภัณฑ์	37
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานอาหารปลอดภัย	39
2.3.1 หลักการสำคัญของมาตรฐาน ISO 22000 ด้านขอบเขตและข้อกำหนด ของระบบมาตรฐาน ISO 22000	40
2.3.2 หลักการสำคัญของมาตรฐาน ISO 9000 ด้านลักษณะสำคัญและ แนวทางในการจัดทำระบบมาตรฐานบริหารงานคุณภาพ ISO 9000	45
2.3.3 มาตรฐานอาหารตามการดำเนินงานของ Codex.....	49
2.3.4 หลักเกณฑ์ของ GMP (Good Manufacturing Practice) แนวปฏิบัติ ด้านการผลิตที่ดี	52
2.3.5 หลักเกณฑ์ของ HACCP (Hazard Analysis and Critical Point System) ระบบวิเคราะห์ความเสี่ยงและจุดวิกฤติ.....	56
3 มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลากอาหาร ดัดแปรพันธุกรรม (GMOs).....	60
3.1 มาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับฉลากอาหารดัดแปรพันธุกรรม	61
3.1.1 ความตกลงในกรอบขององค์การการค้าโลก (WTO) เกี่ยวกับแนวทาง ปฏิบัติ หรือกฎระเบียบสากลที่เกี่ยวข้องกับสินค้าดัดแปรพันธุกรรม	64
3.1.2 มาตรการทางกฎหมายตามมาตรา 20 ของแกตต์ (GATT) เกี่ยวกับ ความคุ้มครองชีวิตและสุขอนามัยของคน สัตว์ และพืช.....	67
3.1.3 มาตรฐานที่กำหนดโดยคณะกรรมการอาหารระหว่างประเทศเกี่ยวกับ การติดฉลากสินค้าเทคโนโลยีชีวภาพ	75
3.2 มาตรการทางกฎหมายควบคุมอาหารดัดแปรพันธุกรรมของต่างประเทศ... ..	78
3.2.1 หลักการควบคุมอาหารดัดแปรพันธุกรรมของสหรัฐอเมริกา.....	78
3.2.2 หน่วยงานที่กำกับดูแลมาตรฐานและความปลอดภัยอาหารของ สหรัฐอเมริกา	84

3.2.3	หลักการแสดงฉลากของผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการตัดแปรพันธุกรรม ของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป	90
3.2.4	หลักการติดฉลากสินค้าตัดแปรพันธุกรรมตามกฎหมาย Commission Regulation 50/2000	101
3.3	การคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลากตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522	103
3.3.1	ความหมายและความสำคัญของฉลาก.....	107
3.3.2	มาตรการในการใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค เกี่ยวกับฉลาก .	108
3.3.3	แนวทางในการดำเนินงานของคณะกรรมการว่าด้วยฉลากตาม กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	109
3.4	การคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522	113
3.4.1	หลักการควบคุมฉลากตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522.....	117
3.4.2	หลักการควบคุมข้อความในฉลากตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522	117
3.4.3	เงื่อนไขและวิธีการแสดงฉลากตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522	120
3.4.4	ประเภทของอาหารตัดแปรพันธุกรรมที่ต้องมีการแสดงฉลากตาม พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522	123
3.4.5	การดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยอาหารและยาตามพระราชบัญญัติ อาหาร พ.ศ. 2522	124
4	วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลากอาหารตัดแปร พันธุกรรม.....	126
4.1	วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศในการควบคุมฉลากอาหาร ตัดแปรพันธุกรรม วิเคราะห์ข้อสอดคล้องและข้อขัดแย้งในประเด็นการ ติดฉลากสินค้าของตัดแปรพันธุกรรม	128
4.1.1	พิจารณาหลักการติดฉลากสินค้าของตัดแปรพันธุกรรมตาม มาตรา 20 (b) ของเกดต์.....	128
4.1.2	วิเคราะห์แนวทางตามมาตรฐานสากลในการติดฉลากอาหาร ตัดแปรพันธุกรรม	130

บทที่	หน้า
4.2 เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการแสดงฉลากอาหารดัดแปรพันธุกรรมของประเทศไทยกับต่างประเทศ	133
4.2.1 เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการแสดงฉลากอาหารดัดแปรพันธุกรรมของประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา	133
4.2.2 เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการแสดงฉลากอาหารดัดแปรพันธุกรรมของประเทศไทยกับสหภาพยุโรป	136
4.3 ปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับฉลากอาหารดัดแปรพันธุกรรมของประเทศไทย	138
4.3.1 ระดับการยอมรับการปนเปื้อน	138
4.3.2 การกำหนดอันดับให้พิจารณาส่วนประกอบของอาหาร	138
4.3.3 การออกประกาศใช้บังคับ กรณีถั่วเหลืองและข้าวโพดที่อยู่ในส่วนประกอบของอาหาร	138
4.3.4 ระดับการยอมรับการปนเปื้อนของอาหารมีปริมาณไม่ถึงร้อยละห้า	139
4.4 ปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคด้านฉลาก	142
4.4.1 สิทธิของผู้บริโภคตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560	142
4.4.2 สิทธิผู้บริโภคในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับอาหารดัดแปรพันธุกรรมที่ปรากฏบนฉลาก	143
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	148
5.1 บทสรุป	148
5.2 ข้อเสนอแนะ	154
บรรณานุกรม	157
ภาคผนวก	166
ภาคผนวก ก. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 194) พ.ศ. 2543 เรื่อง ฉลาก	167
ภาคผนวก ข. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 251) พ.ศ. 2546 เรื่อง การแสดงฉลากอาหารที่ได้จากเทคนิคการดัดแปรพันธุกรรมหรือพันธุวิศวกรรม	174

บทที่

หน้า

ภาคผนวก ค. ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง กำหนดแนวทางในการขออนุญาตนำเข้าหรือผ่านซึ่งสิ่งต้องห้าม ตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 ที่แก้ไขแล้ว (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2544.....	179
ภาคผนวก ง. ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง การนำเมล็ดพันธุ์พืชเข้ามาในราชอาณาจักร โดยขอให้แนบหนังสือรับรองจากประเทศผู้ส่งออกว่าเป็นเมล็ดพันธุ์พืชที่มีเชื้อพืชที่ได้รับการตัดต่อสารพันธุกรรม..	184
ประวัติผู้เขียน	186

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 4.1	
การเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการแสดงฉลากอาหาร ดัดแปรพันธุกรรมระหว่างประเทศไทย สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป	144